

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 25

23. lipnja 2016.

cijena 200 Ft

KAŠADSKI SVATOVAC

Foto: Ákos Kollár

7. stranica

Dan sela u Gari

3. stranica

Hrvati u Gornjem Četaru

11. stranica

Srebrna misa u Starinu

12. stranica

Komentar

Što se sluša kod nas...

Glazba je dio našega života, naše svakodnevice. Bez obzira na mjesto, vrijeme, svatko sluša nečiju svirku ili pjeva u sebi kada je na putu, na poslu ili sam sjedi doma. Razlika je samo u tome što se sluša. Stariji naraštaj najčešće ostaje kod one pjesme koje je u djetinjstvu pjevao, slušao, a to u našim hrvatskim krugovima nije drugo nego tamburaška glazba. Zvuk tambure bio je značajan takoreći na sva hrvatska naselja u Mađarskoj. Na svu sreću, ta je navika i danas živa te na raznim našim priredbama znatizeljnici i uživo mogu čuti te poznate, voljene prekrasne napjeve, melodije koje svakoga podsjećaju na ona dobra stara vremena. Sve to možemo zahvaliti nadarenim mladima, a i odraslim osobama koje u svome slobodnom vremenu zabavljaju i očaravaju sve nas. Kako se vrijeme mijenja, mijenjaju se i zahtjevi i u ovim krugovima, pa i tamburaši, svirači moraju više razmišljati o svome repertoaru. Tako na raznim balovima, priredbama sve se više javljaju zahtjevi za zabavne pjesme, uspješnice, hitove koji su vrlo omiljeni i u Hrvatskoj, naravno, traže se i one prave, stare tamburaške pjesme. Sadržaj se mijenja, ali onaj stari, uobičajeni zvuk, glas tambure ostaje, tako svi naraštaji mogu biti zadovoljni. Među mladima vrlo su omiljeni hrvatski hitovi svježeg, bržeg ritma koji se slušaju u matici, a javljaju se i u našim krugovima. Tako na raznim druženjima ili na tzv. Balkan-partijima tražene su pjesme Severine Vučković, Danijele Martinović, Jelene Rozga, Magazina, Mejaša, Letećeg odreda, ali, dakako, postoji zahtjev i za pjesmama takvo velikih imena kao npr.: Gibboni, Zlatni dukati, Oliver Dragojević, Miroslav Škoro i drugi. Naša su glasila, mediji spremni biti na raspolaganju slušatelja i u emisijama predstavljaju najnovije pjesme koje će vjerojatno postati uspješnice u Hrvatskoj, pa tako i kod nas.

Glazba nas prati od početka do kraja života, ona je prisutna na svim važnim životnim događajima. Slušamo pjesme kada se veselimo, kada smo tužni, zaljubljeni ili razočarani. Slušajući pjesmu, možemo se prisjetiti neke lijepe uspomene, na nešto ili nekoga tko nam je važan, a glazba nam može donijeti mir duši. Bitno je da svatko nađe onaj stil, onu pjesmu... svoju.

L. G.

Glasnikov tjedan

Državni tajnik za nacionalnu politiku izjavio je nedavno, u sklopu konferencije „Primjeri suživota u Karpatskome bazenu. Povijesno iskustvo: integracija narodnosti u Karpatskome bazenu“, da mađarska vlada želi integrirati, a ne asimilirati narodnosne zajednice koje žive na njezinu prostoru. Narodnosne zajednice koje žive danas u Mađarskoj, od kojih su njih trinaest zakonskom normom taksativno navedene kao priznate narodnosne zajednice po temeljnom zakonu države, ustavu, državotvorni su elementi. Državotvorni vjerojatno i stoga što

liko je malo da su takoreći neprimjetljivi. Uglavnom, svaka čast izuzetcima, oni koji 2016. kuhaju, plešu, igraju nogomet, jedre, hodočaste, zajedno ljetuju, rade u narodnosnim ustanovama u međusobnom sporazumijevanju rijetko se koriste materinskim jezikom.

Po spomenutom državnom tajniku, mađarska vlada namjerava nacionalne mozaike (narodnosti) uključiti u cjelinu mađarskog naroda kako bi zajedno tvorili jedinstvenu sliku, a u tom tijeku trebamo činiti sve ono kako ti nacionalni mozaici ne bi izgubili svoju jedinstvenu boju i

oblik, donosi MTI. Dalje državni tajnik reče da nas je zajednička prošlost naučila kako smo zajedno sposobni za postizanje velikih rezultata, te ako poštujemo narodnosti koje žive s nama, tada će narodnosti biti glavni nositelji borbe ideje mađarstva. Dodao je da trenutno narodnosti imaju

predstavnike u Mađarskome parlamentu koji mogu iznositi stavove vezane za svoju zajednicu i predlagati zakonske promjene koje su bitne za narodnosti. Pri tome je dodao da su mnogi strani političari i stručnjaci pozdravili predstavništvo narodnosti i vjeruju u taj sustav. Što znači, dodao je, da smo uspjeli osmisliti model koji će pomoći očuvanju samobitnosti narodnosti. Vjerujem, dodao je državni tajnik, da će narodnosti na nastupajućim izborima dati „PRAVE“ zastupnike u Mađarski parlament. On je uvjeren da očuvanje samobitnosti narodnosti i ostvarivanje njihovih zakonom osiguranih prava Mađarska predstavlja uzor koji trebaju slijediti i susjedne zemlje u njihovu odnosu prema mađarskoj nacionalnoj manjini.

Branka Pavić Blažetin

Vjerujem, dodao je državni tajnik, da će narodnosti na nastupajućim izborima dati „PRAVE“ zastupnike u Mađarski parlament.

već više stoljeća žive na ovome prostoru te svojim radom i opstankom obogatili su državu u kojoj žive potomci nekadašnjih predaka. I jedni i drugi u tom bogaćenju bili su sastavni dio državnog uređenja i nacionalne mađarske države sa svojim jezičnim i kulturološkim posebnostima. Tijekom protekla dva stoljeća, posebice 19. stoljeća u gradovima, a sredinom pedesetih godina 20. stoljeća u selima gdje je živio narodnosni živalj, dogodila se asimilacija, koja je danas desetkovala broj pripadnika narodnosti. Pripadnika još i ima, ali onih koji se izjašnjavaju da im je narodnosni jezik materinski, sve je manje i manje, a govornika narodnosnog kao materinskog jezika sa svim elementima poznavanja kulture i samobitnosti naroda kojem pripadaju to-

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

„Jezik, kultura, etnitet – identitet“

„Jezik, kultura, etnitet – identitet“ naslov je konferencije održane 3. i 4. lipnja u pečuškoj njemačkoj kući Lenau Haus u organizaciji udruge Lenau, njemačkog Instituta za inozemne veze, Radnog odbora za istraživanje narodnosti pečuškoga regionalnog središta Mađarske akademije i Instituta za germanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu. Među 18 predavača bili su i djelatnici Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu. Radni je jezik konferencije bio mađarski. Nazočne je pozdravila Zsuzsanna Gerner, predsjednica Radnog odbora za istraživanje narodnosti pečuškoga regionalnog središta Mađarske akademije i ravnateljica Instituta za germanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, ravnatelj kuće Lenau István Szeitz, i zastupnik Skupštine grada Pečuha János Haász.

Vrsni stručnjaci s polja proučavanja povijesti, jezika, kulture, politike, javnog i društvenog života narodnosnih zajednica u Mađarskoj zanimljivim su referatima predstavili stajališta povijesnog i aktualnog trenutka, s posebnim osvrtom na pitanjima suodnosa jezika i samobitnosti narodnosnih zajednica u Mađarskoj, ulogu obitelji i školstva danas u očuvanju samobitnosti, političku organiziranost i zastupništvo narodnosti na svim razinama. Na konferenciji su sudjelovali izlagači s temama koje su se doticale bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, romske, rumunjske, srpske i slovačke narodnosti u Mađarskoj i sami iz redova spomenutih narodnosnih zajednica.

Uvodno predavanje održala je Zsuzsanna Gerner. Ona je govorila o sastavu stanovništva grada Pečuha potkrepljujući podatke arhivskim izvorima i brojkama. Tako godine 1698. Pečuh ima 637 građana, od čega 233 Mađara, 108 Hrvata i 18 Nijemaca. U sastavu grada u 18. stoljeću prevladavaju Nijemci (i prvo kazalište i prve novine bile su na njemačkom jeziku).

U daljnjem smo saznali temeljne informacije o ustroju izradbe rječnika dijalekata Nijemaca u Mađarskoj, o čemu su govorile Erzsébet Knipf Komlósi i Márta Müller. O nastojanjima Slovaka u Mađarskoj u 21. stoljeću na očuvanju materinskoga jezika izlagala je Maria Žilak, o razinama (oblicima) obrazovanja na hrvatskom jeziku u Mađarskoj izlagala je Timea Bockovac, o položaju obrazovanja na bugarskom jeziku te o pomoćnim sredstvima u obrazovanju bugarskog jezika i kulture govorila je Mária Dudás.

Anna Orsós izlagala je na temu aktualna pitanja narodnosnog odgoja Cigana/Roma. Éva Márkus govorila je o ulozi narodnosnog odgoja u osnovnoškolskom obrazovanju; Stjepan Blažetin izlagao je na temu Identitet i udžbenici u zrcalu Hrvata u Mađarskoj; Szilvia Lakatos govorila je o ulozi rumunjskog jezika u očuvanju samosvojnosti Rumunja u Mađarskoj.

Mónika Baráthi Farkas govorila je o mogućnostima očuvanja narodnosne svijesti u segedinskome Klubu narodnosti. Ivan Đurok izlagao je na temu Narodnosne elite i narodnosti; Pero Lastić o materinskom jeziku i samobitnosti kod Srba u Mađarskoj; Mária Erb imala je zanimljivo predavanje naslova „Ungarisc kann ich besser... inkább magyarok vagyunk, mint svábok“, o materinskom jeziku i samosvojnosti u njemačkoj zajednici sela Tarjána. Anna István govorila je o prožimanju narodnosne svijesti i na-

Dio sudionika dvodnevne konferencije

rodnosnog studija na slovačkom jeziku; Krisztina Menyhárt o položaju jezika i demografije bugarske narodnosti; Mihaela Bucin govorila je o ulozi različitih vjerskih zajednica (crkava) u očuvanju jezika Rumunja u Mađarskoj u XXI. stoljeću; Ernest Barić govorio je o poznatim Hrvatima u povijesti grada Pečuha, a Krisztina Partics Kakuk upoznala je nazočne sa sustavom školstva Grka u Mađarskoj tijekom 20. stoljeća do danas.

Zsuzsanna Gerner, predsjednica Radnog odbora za istraživanje narodnosti pečuškoga regionalnog središta Mađarske akademije i ravnateljica Instituta za germanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu sažela je dvodnevna izlaganja i razgovore te naglasila potrebu dijaloga i znanstveno-stručne metode ocjene stanja i položaja narodnosnih zajednica te ukazivanja na probleme. Kroz izlaganja naglašena je uloga materinskog jezika u očuvanju nacionalne samobitnosti, te stanje u kojem se danas nalazi materinski jezik narodnosnih zajednica, te potrebu jasne jezične strategije glede opstanka pojedinih manjinskih zajednica. Govorilo se o pluralnosti identiteta i jezičnim promjenama, te jezičnim dodirima između narodnosnih jezika u Mađarskoj i mađarskog jezika, endogamiji, eksogamiji u tijeku čuvanja jezika, školskim politikama, jezičnom bogatstvu i jezičnom fondu te jezičnim kompetencijama. O stupnjevima dvojezičnosti odnosno o ulozi jednojezičnosti u školstvu narodnosti. Razmatrana su različita gledišta odnarođivanja u gradovima (tijekom prve polovine 19. stoljeća) i u selima (uglavnom nakon Drugoga svjetskog rata), o strukturalnom odnarođivanju s obzirom na uključivanje u mađarski institucionalni sustav, kroza škole, crkvene zajednice, radna mjesta što je vodilo do gubitka materinskog jezika. Raspravljalo se o ulozi obitelji i škole u očuvanju jezika i kulture sa zaključkom kako je obitelj činitelj koji škola ne može nadomjestiti u očuvanju samobitnosti i materinskoga jezika. U završnome slovu Zsuzsanna Gerner naglasila je da ne treba živjeti u prošlosti i usredotočiti na obnavljanje modela iz prošlost. Umjesto plača nad prošlim treba pokušati gledati naprijed i narodnosnu samobitnost učiniti privlačnom, kako bi probudili zanimanje mladih za njezino prihvaćanje i predaju nastupajućim naraštajima.

HDS-ova redovita skupština održana u Santovu

Skupština bez rasprave jednoglasno usvojila odluke o prihvaćanju bilance Neprofitnog poduzeća Croatica za 2015. godinu, koja je, prema pismenom izvješću, ostvarila ukupan prihod u iznosu od 374,629 milijuna, a dobit u iznosu od 111, 332 milijuna forinta, nadalje o prihvaćanju bilance Zavičaja d. o. o, koji je ostvario ukupne prihode od 1 777 235 kuna, a ukupne rashode od 1 635 773 kune, te dobit prije oporezivanja od 141 462 kuna. Skupština je jednoglasno utemeljila Dan hrvatskog školstva, 21. svibnja i s jednim glasom suzdržanim utemeljila Dan hrvatskog tiska (novinstva), 2. svibnja.

Zamjenica HDS-ova predsjednika Angela Šokac Marković, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i djelovanju, 21. svibnja u Santovu je održana redovita skupština Hrvatske državne samouprave. Skupštini se odazvalo 13 od ukupno 23 člana Skupštine Hrvatske državne samouprave. Pri utvrđivanju kvoruma HDS-ov predsjednik Ivan Gugan napomenuo je kako se nitko nije odazvao od zastupnika koalicijske liste Hrvati za Hrvate, ni iz Gradišća, a unatoč obećanju, ni iz Pomurja. Na prijedlog Odbora za kulturu i vjerska pitanja da se na dnevni red uvrsti i točka utemeljenje Dana hrvatskog tiska (novinstva), Skupština je uz narečenu dopunu da se ona uvrsti pod „razno“, jednoglasno prihvatila pismeno predloženi dnevni red.

Skupština u Santovu počela je svečanom prisegom Silvestra Balića, koji je – na upražnjeno mjesto Mire Grišnik, kao sljedeći s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj – postao novim članom Skupštine.

Uz usmenu dopunu kako su počeli razgovori s koljnofskim načelnikom Franjom Grubićem o prijedlogu zastupnika Franje Pajrića da Skupština preuzme u održavanje koljnofski dom kulture, te da se glasuje o prihvaćanju ostavke Geze Völgyija, Skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila pismeno Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, nadalje o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

Skupština je jednoglasno prihvatila izvješće predsjednice Povjerenstva Edite Horvat Pauković o upisu djece u Sambotelški obrazovni centar koji će započeti s radom kao podružnica Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu. Na temelju obavljenog upisa za sada će proraditi samo vrtić s trinaest upisanih vrtićaša, a škola, za koju nije bilo dovoljno upisanih, samo troje, mogla bi

početi s radom od rujna 2017. godine. To je potvrdio i ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krleže Gabor Győrvári. Predsjednik Ivan Gugan izrazio je čuđenje da baš kada bi se trebalo suočiti s rezultatima upisa i poteškoćama pokretanja Sambotelškog odgojno-obrazovnog centra, onda nema na sjednici Skupštine tamošnjih članova Skupštine HDS-a.

Ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krleže Gabor Győrvári obavijestio je Skupštinu da je do sada upisano 34-ero prvašića, od toga samo desetero iz Krležina hrvatskog vrtića, a moguće je da će djece biti i 36-ero, što je znatno više od onoga što bi mogli staviti u jedan razred, stoga je zatražio pokretanje dvije skupine i prijam jedne učiteljice za usporedni razred. Premda imaju i prostornih teškoća, zasad će osigurati udovoljavajuće privremeno rješenje. Prema mišljenju predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Jose Ostrogonca, ta je brojka više nego pohvalna jer općenito u našoj domovini nije takva tendencija. Na temelju toga Skupština je odlučila o pokretanju dvaju prvih razreda u Osnovnoj školi Miroslava Krleže.

U nastavku je Skupština bez rasprave jednoglasno usvojila odluke o prihvaćanju bilance Neprofitnog poduzeća Croatica za 2015. godinu, koja je, prema pismenom izvješću, ostvarila ukupan prihod u iznosu od 374,629 milijuna, a dobit u iznosu od 111, 332 milijuna forinta, nadalje o prihvaćanju bilance Zavičaja d. o. o, koji je ostvario ukupne prihode od 1 777 235 kuna, a ukupne rashode od 1 635 773 kune, te dobit prije oporezivanja od 141 462 kuna. Skupština je odlučila i o tome da se dobit Zavičaja d. o. o. poslovne godine 2015., u iznosu od 122 730 kuna, upotrijebi za pokriće gubitaka iz prethodnih obračunskih razdoblja.

Za vanjskoga člana Odbora za kulturu priseže Zorica Prosenjak Matola, do nje voditeljica ekonomata HDS-ova Ureda Kristina Kraner.

Skupštini se odazvalo 13 od ukupno 23 zastupnika.

Bez rasprave i jednoglasno prihvaćena su izvješća o djelovanju županijskih udruga hrvatskih samouprava za 2015. godinu, nadalje financijska izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Ureda Hrvatske državne samouprave i na kraju Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za 2015. godinu.

Bez rasprave prihvaćena su izvješća o djelovanju unutarnje kontrole, te o radu HDS-a i ustanova za 2015. godinu.

U okviru izvješća o radu Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj predsjednik Ivan Gugan obavijestio je članove da je ravnatelj ustanove Jozo Hari podnio ostavku, koja stupa na snagu 1. lipnja.

U okviru izmjene proračuna za 2016. godinu s izmjenom prihoda i rashoda, uz višak prihoda putem natječaja i dodatne potpore, došlo je i do ugrađivanja stavaka za djelovanje Sambotelskog odgojno-obrazovnog centra. Proračun je modificiran s brojkom prihoda i rashoda od 1 246 538 000.

Zbog promjena posljednjih mjeseci (ostavki članova Skupštine), Skupština je na upražnjena mjesta izabrala nove članove odbora. Osim Odbora za odgoj i obrazovanje s pet članova, Skupština je potvrdila ostale odbore s četiri člana. Tako je bivši vanjski član Odbora za kulturu i vjerska pitanja Silvestar Balić, kao novi član Skupštine, izabran u Odbor za pravna pitanja, a na njegovo mjesto u Odbor za kulturu i vjerska pitanja kao vanjski član izabrana je privremena ravnateljica Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak Matola. Za predsjednicu Odbora za pravna pitanja izabrana je članica odbora Ana Gojtan (nije bila na Skupštini). Za člana Odbora za mladež i šport izabran je Milan Kovač (nije bio na Skupštini). Od zastupnika koalicijske liste Hrvati za Hrvate, nitko nije nazočio sjednici Skupštine, tako da ni prijedloga za članove odbora sa spomenute liste nije bilo ni usmneo na Skupštini a kako saznajemo ni poslanih pismenih prijedloga.

Uz male izmjene pismenog prijedloga nadležnog odbora Skupština je prihvatila raspis natječaje za ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i za direktora Neprofitnog d. o. o. Croatica.

Na prijedlog predsjednika Gugana, Skupština je poduprla poticaj Visoke škole Józsefa Eötvösa u Baji koja se s molbom obratila

HDS-u poradi podržavanja planova izobrazbe narodnosnih učiteljica.

Prigodom obilježavanja 70. obljetnice hrvatskoga školstva u Mađarskoj, na prijedlog Odbora za odgoj i obrazovanje, Skupština je prihvatila da se dan utemeljenja prve hrvatske (ilirske) škole u Pečuhu 1721. – 21. svibnja – proglaši Danom hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

Uz rečeno, kod ove točke dnevnoga reda Skupština je povjerala izradbu nacrtu mogućega budućeg časopisa za društvena pitanja, školska i kulturna pitanja Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj.

Pod „razno“ raspravljalo se o pismenom prijedlogu Branke Pavić Blažetin, glavne i odgovorne urednice Medijskog centra Croatica, poslanom Skupštini, da se 2. svibnja – kada je 1991. izašao prvi broj samostalnoga tjednika Hrvata u Mađarskoj – proglaši Danom hrvatskog tiska u Mađarskoj.

Odbor za kulturu i vjerska pitanja podržao je i predložio na usvajanje pismeni prijedlog Branke Pavić Blažetin, o utemeljenju 2. svibnja, dana kada je 1991. izašao prvi broj samostalnoga tjednika Hrvata u Mađarskoj – Danom hrvatskog tiska (novinstva) u Mađarskoj.

Ova točka dnevnoga reda izazvala je najveću raspravu tijekom sjednice i jedino ona nije izglasovana jednoglasno. Naime, povedena je rasprava, bilo je i drugih mišljenja, kako to nije prikladan nadnevak i kako su i prije Hrvatskoga glasnika Hrvati imali, po riječima zamjenice HDS-ova predsjednika Angele Šokac Marković, Bunjevačko-šokačke novine, a HDS-ov predsjednik Ivan Gugan reče da bi neki drugi nadnevak bio možda bolji, da se uzme dan iz početaka novinstva u Mađarskoj. Drugih prijedloga osim prijedloga Odbora za kulturu i vjerska pitanja nije bilo te je Skupština uz jedan suzdržani glas prihvatila utemeljenje Dana hrvatskog tiska s nadnevkom od 2. svibnja.

Glede priprema za državni Dan Hrvata u Mađarskoj predloženo je da se, sukladno rotaciji, ove godine on održi 19. studenog u Kaniži, a u svezi s tim usuglašavalo se s Hrvatskom samoupravom Zalske županije i Hrvatskim kulturno-prosvjetnim zavodom „Stipan Blažetin“.

Kako saznajemo, Skupština je na zatvorenoj sjednici prihvatila ostavku ravnatelja KPCO-a Joze Harija, te odlučila da se do raspisivanja natječaja i izbora novog ravnatelja, najkasnije do 31. prosinca, za v. d. ravnatelja KPCO-a imenuje direktor tvrtke Zavičaja d. o. o. Tibor Radić.

Branka Pavić Blažetin

Na zatvorenoj sjednici Skupštine za v. d. ravnatelja KPCO-a imenovan je ravnatelj tvrtke Zavičaja d. o. o. Tibor Radić.

Dan sela i natjecanje dvoprega u Gari

Peti narodnosni gastronomski i kulturni festival

U okviru Dana sela i natjecanja u vožnji konjskih dvoprega, u višenacionalnome bačkom naselju Gari 12. lipnja održan je Peti narodnosni gastronomski i kulturni festival, koji je upriličen na garskom hipodromu.

Cjelodnevni kulturno-zabavno-športski program započeo je u jutarnjim satima već uobičajenim natjecanjem dvoprega za „Kup Bačke“, a istodobno je otvorena i narodnosna gastroulica. Pred-

vođena zastupnicima mjesne Hrvatske samouprave, domaća družina bunjevačkih Hrvata za ovu je prigodu pripremila ovčji i jelenji paprikaš, te od divlje svinje i svinjskih papaka. Nije izostala ni prava domaća gužvara. Gosti iz Topolja, prijateljskog naselja

u Hrvatskoj, kuhali su miješani paprikaš od divljači. Kako je i najavljeno, između 12 i 13 sati upriličeno je i slobodno kušanje domaćih jela, hrvatskih (bunjevačkih i šokačkih), romskih, sikuljskih i švapskih. Nakon ručka slijedilo je nevezano druženje gostiju, te sudjelovanje na kulturno-zabavnim programima.

Popodne su konjička natjecanja nastavljena natjecanjem dvoprega za „Kup Gare“. U prigodnome kulturnom programu predstavila se Podravina, od Barče preko Lukovišća do Martinaca, spletom podravske plesove i pjesama pod naslovom „Ja sam

junak iz doline, iz te krasne Podravine“, u pratnji Orkestra „Vizin“ i mladih podravske tamburaša. Uz njih nastupila je i bunjevačka folklorna skupina „Leptir“ garske osnovne škole. Dodajmo da su hrvatski programi na Danu sela u Gari ostvareni s potporom mjesne Hrvatske samouprave, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i mjesne Seoske samouprave.

Stipan Balatinac

KAŠADSKI SVATOVAC

Kašadska Hrvatska i Seoska samouprava 21. svibnja priredile su uobičajenu šokačku svadbu, Kašadski svatovac. Svatovi su krenuli od doma kulture, išli po selu, po kuma, mladoženju, mladenku... do doma kulture gdje je priređeno veselje i večera uz sastav Orašje.

Toliko šarenilo boja, i tolike ljepote narodne nošnje davno je viđeno na kašadskim ulicama kao toga dana, kažu sudionici. Ima što je izvađeno iz brižno čuvanih škrinja dičeći se pri tome starošću od preko stotinu godina, a ima što su brižne ruke izvezle upravo za ovu priliku, i što je zasjalo u punoj ljepoti.

Oživljavanje običaja na jedan dan, sudbina je naših sunarodnjaka u povijesnim hrvatskim naseeljima u Mađarskoj. Običaja koji su nekada bili život i činili sliku života zajednice, hrvatske, odlikujući je upravo svojom posebnosti odjeće, pjesme, jezika... Uznapredovalo odnarođivanje, porazna demografska slika, nestajanje vrtića i škola, mali broj rođenih, veliki

Spremanje mlade

ispitali starije koji još znaju kako je to bilo nekada u kašadskoj svadbi, bilježili, šivali nošnju, vježbali... I tako smo zajedničkim snagama, skupa Hrvatska i Seoska samouprava, na čelu s načelnikom Zoltanom Bošnjakom priredili Kašadski svatovac. Od pomoći nam je bio KUD Tanac, članovi KUD-a Ladislava Matuška, koji su danas bili naši gosti, mnoge žene iz nekadašnjeg Semartina koje danas žive u Pečuhu, Šiklošu, te prateći orkestar KUD-a Tanac, prijatelji iz susjednoga Baranjskog Petrovog Sela. Osamdesetak je ljudi obuklo prelijepu šokačku nošnju našega kraja.

Dio svadbene povorke

Mladenci s majkama: Andreom Grekša i Timeom Horvat Takács

postotak ostarjeloga hrvatskog stanovništva, potpuno gubljenje materinskoga jezika u obitelji – značajka je svih povijesnih hrvatskih naselja diljem današnje Mađarske. Jezik se ubrzano gubi, gotovo ga i nema u svakodnevnom saobraćaju. I običaji koji se oživljavaju u znaku su pjesme, a ne uporabe materinskoga jezika, a upravo je materinski jezik sastavnica nošnje, običaja, jer bez poznavanja jezika običaj je tek scenski prikaz... U Kašadu zato još ima djedaka i baka premda je iz dana u dan sve manje šokačkih Hrvata. Ostarjelo hrvatsko stanovništvo, bez vrtića, škole, vjerskih obreda na materinskom jeziku. Kako opstati i pokazati da smo ovdje? Posljednji Mohikanci još šiju i vezu narodnu nošnju, te pokušavaju sačuvati sjećanja.

Još prije nekoliko godina počeli smo razmišljati kako bi oživili koreografiju kašadskih svatova, kaže predsjednica Hrvatske samouprave Zorica Gavaler. Mnogo smo razgovarali o tome s „Tanacovim“ voditeljem i koreografom Jozom Savajjem. Ovom danu prethodio je naporan sakupljački rad. Od kuće do kuće smo išli,

Na čelu svatova, kako to i priliči u Kašadu, bili su barjaktar i barjaktarica koji su sa svatovima krenuli po kuma i kumu. Kum bi podijelio vina, a kuma bi ponijela tortu od šećera. Onda svatovi, s čavom na čelu, idu najprije po đuvegiju, potom i snašu, i to fijakerom. Onda na vjenčanje svi svatovi u crkvu, a potom na svadbu. Tek plativši ulaz kuharicama, mogli su ući na svadbu, i kum je morao dobrano odriješiti kesu kako bi ušao na svadbu... A zatim veselje uz dobru kapljicu i izvrsna jela; paprikaš, gibanica, juha, dvitri vrste pečenice, krumpirova salata, kolači... Sve se to ponovilo i na ovogodišnjoj priredbi Kašadski svatovac.

U ulozi mlade i mladoženje: Evelin Anna Elter i Attila Takács, plesači KUD-a Tanac

Čuli smo kako neki kažu da je nekada svadba trajala 2 – 3 dana, a po nekima i po tjedan dana... naime, rođaci su se međusobno posjećivali, a imali su i mnogo rođaka u Petardi (Baranjsko Petrovo Selo). Svi su se lijepo „opravili“. Već u četvrtak bi kuharice počele s radom, kuhale pileći paprikaš za sve koji su se spremali za svadbu, pekle kolačiće. U petak bi se počele čistiti kokoši, torte i kolači filovati, u petak su već počeli dolaziti svatovi, veli Zorica Gavaler.

Branka Pavić Blažetin

Obilježeni Dani Šenkovca s najdražim gostima – gradišćanskim Hrvatima iz Bizonje

Bizonjci osvojili treće mjesto u košnji na starinski način

Manifestacijom „Kosci kosiju“ i ove je godine Udruga Ivana Perkovca sudjelovala u proslavi Dana Šenkovca, a organizacijom tradicijske košnje trave žele otrgnuti od zaborava dio, ne tako davne, prošlosti. Šestu godinu za redom održala se košnja trave na starinski način – „onak kak se to nigda dilalo. Z kosami su ljudi prešli na tranik i tam su pokazali kak su brzi i spretni.“ Ove je godine sudjelovalo 14 družina, od čega su bile dvije iz susjedne Slovenije, a jedna je bila sastavljena od gradišćanskih Hrvata iz Bizonje, mjesta s kojim Šenkovec veže dugo i iskreno prijateljstvo.

Ove je godine u košnji sudjelovalo 14 družina

Bizonjska je družina odlično odradila zadatak i osvojila treće mjesto, na čemu su im svi iskreno čestitali. Bravo Bizonjci! Iako je tradicijski način košnje bio težak posao na koji su susjedi išli jedni drugima u pomoć, kad se 14 družina uhvatilo ukoštac s tranikom, sve je bilo gotovo u manje od pola sata. Odmah nakon teškog rada priređen je težački gablec što su ga koscima donosile njihove supruge, a ovog puta vrijedne članice Udruge iz Šenkovca. – Naša udruga u svom programu ima i očuvanje starih običaja, pa smo pokrenuli ovu manifestaciju. Želja nam je održati ove običaje i okupiti kajkavce ikavce i brojne druge udruge i prijatelje – rekla je Jasna Horvat, predsjednica Udruge Ivana Perkovca. Natjecatelji su bili zadovoljni organizacijom, a posebno su sretni bili Bizonjci. Premda su rekli da je bilo naporno, uvjereni su da će i iduće godine doći na košnju i osvojiti još bolje mjesto, te se nakon toga, kao i ove godine, lijepo provedeli sa svim natjecateljima.

Bizonjska ekipa: Mark i Roland Šmatović te Šandor Ille

– Jako nas veseli da možemo sudjelovati u ovoj manifestaciji i ponosan sam što možemo sudjelovati u očuvanju ovako stare tradicije. Ovo nam je peti put da kosimo na starinski, a sako lito ide nam sve bolje – rekao je Šandor Ille, gost iz Bizonje.

Druženje je potom nastavljeno uz prigodan domjenak i pjesmu zajedno s gostima iz Bizonje. Gradišćanski Hrvati s kojima Šenkovec već niz godina ima odličnu suradnju, ni ovog puta nisu preskočili ovu svečanost i time nastavili druženje koje je već odavno preraslo u uglađenost, a doseglo nešto više i od prijateljstva. Uz pjesmu i druženje primaklo se vrijeme rastanka koje je svaki put sve teže, a neizostavno je zajedničko pjevanje „Đurđica“ te vjera u što skoriji novi susret...

Dražen Mufić
Foto: Nana

Ivana Bunetić uručuje pokal Rolandu Šmatoviću

Trenutak za pjesmu Kosci kosiju

H ranu zoru kat oblaki spiju,
na plavum brigu kosci kosiju.

Pak jutro prede i sunčece zide,
črleni ogaj z neba nas grije.

I podan dojde i trave dišiju,
h sinci hrasta kosci sidiju.

O suhom litu nikaj veliju,
a unda dugo samo mučiju.

Kosci kosiju...

Stjepan Jakševac

Po jeziku si sve što jesi...

Tijekom svibnja u bajskim se vrtićima, u kojima se podučava hrvatski jezik, obilježavao hrvatski kulturni tjedan, na što se hrvatski odsjek Visoke učiteljske škole «József Eötvös» rado odazvao. Zajedničkim radom lektorice Zorice Jurčević te studenata Petra, Natalije, Leonore, Leile i Evelin hrvatskoj je djeci osmišljen program poradi prikaza hrvatske domovine. Tako je program započeo ekološkim igrokazom, kombinirajući hrvatski i mađarski jezik, nastavio se plesom i pjesmama Lijepa naša Hrvatska i Kad si sretan, a sve se zaključilo igrama kojima je cilj bio učenje hrvatskih riječi te povezivanje igara s ljepotama naše predivne domovine.

Sudjelujući u takvim programima, jasno postaje koliko je bitno održati hrvatsku zajednicu povezanom s onim što nam je svima zajedničko – domovinom! Već sama činjenica da su studenti bili obučeni u hrvatske boje te prisutnost hrvatske zastave koju smo sa sobom ponijeli, unijela je dašak poistovjećivanja hrvatske djece s domom koji im je možda i stran. U tim se trenucima shvaća što je zapravo ključno u očuvanju hrvatske samobitnosti – motivacija svakoga Hrvata da stupi u borbu za očuvanje hrvatskoga jezika. Motivirati nije lako, to je posao za one koji su spremni na strpljenje i upornost, za one koji će se boriti i protiv vjetrenjača, shvaćajući da gubitkom jezika gubimo ne samo dio sebe nego i svoje prečke koji su taj jezik krvavo stvarali. *Po njemu si sve što jesi*, rekao je davno Petar Preradović progovarajući o statusu hrvatskoga jezika u bespućima tadašnje jezične kule babilonske. Preporoditelji su uistinu bili izvrsni motivatori, znali su da promjenu u čovjeku može izazvati samo ljubav, koju je tada trebalo probuditi i rasplamsati. Gledajući hrvatsku djecu, shvatila sam da gradnja samobitnosti uvijek mora počivati upravo na

tome – ljubavi prema onome što te sačinjava. Tu ljubav, međutim, kao i u vrijeme preporoda, u njima treba posaditi, njegovati i razvijati, kako bi i oni postali novi čuvari hrvatskoga jezičnog blaga.

Hrvatska djeca, koja tek uče govoriti naš jezik, plodno su tlo novih hrvatskih generacija, no hoće li od toga tla zaista izrasti hrvatski plodovi, ovisi o svima uključenima u izgradnju njihove samobitnosti. Stoga je bitno govoriti im o domovini, govoriti im jezik hrvatski i boriti se i onda kada se čini da smo samo razni Don Kihoti, čije su vjetrenjače uvijek jače. Vjera i dalje mora postojati, motivirajući se uvijek odzvanjajućim Preradovićevim stihovima o jeziku kao srži hrvatske samobitnosti i budućnosti:

*Bez njega si bez imena,
Bez djedova, bez unuka.
U prošasti sjena puka,
Ubuduće niti sjena!*

Zorica Jurčević

viša lektorica Odsjeka za hrvatski jezik
Visoke učiteljske škole «József Eötvös»

Nogomet, prigoda za igru i druženje

Dana 4. lipnja ponovno od navijačkih glasova, zvižduka sudca i zvuka udaranja lopte bila je glasna športska dvorana budimpeštanske Hrvatske škole. U organizaciji Hrvatske samouprave grada Budimpešte, Novoga Budima, Majdana (Kőbánya), XII. i XIII. okruga ustrojeno je deveto izdanje nogometnog turnira „In memoriam Stipan Pančić” i devetnaesti nogometni turnir.

Dio sudionika nogometnog turnira

Pozivu organizatora odazvali su se momčadi iz Baje, Dušnoka, Koljnofa, Zale, Trogira i Hercegovca, te sudjelovali su i domaći nogometaši. Svi su oni došli s jasnom i glasnom namjerom – pobijediti! Nakon ždrijeba oblikovane su skupine, „A” u sastavu: Trogir, Dušnok, Baja i Koljnof; „B” u sastavu: Zala, Budimpešta i Hercegovac. Igralo se dva puta po devet minuta, prvo po skupinama, potom za plasmane. Za nogomet po propisima i pravilima pobrinuo se dugogodišnji sudac toga susreta Tibor Fekete. Momčadi

su činili muškarcima, 35 – 50 godina, koji su nekada aktivno igrali nogomet, ili koji re-kreativno još uvijek zaigraju. Hercegovce je i ove godine otpratio bivši hrvatski veleposlanik u Budimpešti Ivan Bandić, doduše, on nije zaigrao, ali je rado pratio svoju momčad i družio se s prijateljima u Mađarskoj. U poluzavršnici su se našle ove momčadi: Zala, Dušnok, Trogir i Hercegovac, sudac je tih utakmica bio Branko Kovač. Susret Zale i Dušnoka donio je pobjedu zalske momčadi, nakon neriješenog sa sedmercima 2 : 1, a Trogir i Hercegovac također sa sedmercima donio je pobjedu Hercegovaca 3 : 4. Dušnok i Trogir igrali su za treće mjesto, u kojoj je Dušnok nadigrao trogirsku momčad, a Zala i Hercegovac igrali su za drugo i prvo mjesto. Ovogodišnji je nogometni susret iznjedrio novoga pobjednika, zalsku momčad, a drugo je mjesto pripalo Hercegovcima, treće Trogiru. Najbolji je strijelac turnira Zala Milan Beri, najbolji vratar Darko Mikulić, najbolji igrač Trogiranin Mlatko Palada. Druženje je nastavljeno u blagovaonici Hrvatske škole, uz nastup budimpeštanske Hrvatske izvorne skupine, u pratnji tukuljskoga Tamburaškoga sastava Prekovic.

k. g.

Svečanost zatvaranja odgojno-obrazovne godine

Dana 3. lipnja u prijepodnevnim satima u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću bilo je jako veselo, naime priređena je svečanost zatvaranja školske godine 2015./16. U vrtiću 48-ero djece prikazalo je roditeljima stečeno znanje u toj ustanovi.

Po vrtićaškim skupinama: Vjeverice pod vodstvom odgojiteljice Zorice Zorić i Dore Išpanović, Leptirići s pomoću odgojiteljice Jelene Baltin i Biserke Režek, te Zečići s pomoću odgojiteljice Marjetke Gal, na veliku radost roditelja, baka i djedova, predstavili su

pjesmice, plesove, napjeve i dječje igre prikladne njihovoj dobi, koje su učili tijekom školske godine. Među inima ringe-ringa raje, već se kolo kreće, strina roda, visibaba mala, jastuk tanca, eci-peci pec, proljeće je procvalo, mali bratec Ivo, mak, igra mlinara, ej, gori lampa, koka i piliči, djeca rastu... Roditelji, naravno, sve su to zabilježili fotoaparatom i videokamerama, i na kraju zahvalili i buranim pljeskom. Do toga se dana u vrtić upisalo 11-ero djece, a sljedeću će školsku godinu započeti 19 prvšača. Vrtić je otvoren do 15. srpnja 2016. godine, a djecu i njihove odgojiteljice čeka bezbrižno ljeto.

k. g.

Folklorno otpodne s prijatelji iz Budaševa i Kemlje

Hrvati u Gornjem Četaru svečuju svoj dan

Znamda bi jedni rado pitali zašto moraju Hrvati sami sebe svečevati, zašto je potrebno posebno držati Hrvatski dan ili Dan Hrvatov, ali kad človik dospene na takove priredbe gledajući povorku šarenih narodnih nošnje, čuvši glas tambure i jačak, a k tomu još ūi hrvatsku rič, onda zna, na dobrom mjestu je. Nažalost, i ovi dani su postali jur dvojezični, jer hrvatske melodije a i atraktivne tančene elemente Hrvatov rado gledaju ne samo Hrvati nego i Ugri ter iz susjedstva i Esterajčani. Tako je bilo 21. majuša, u subotu otpodne, i u Gornjem Četaru, kade su se po tradiciji okupili pri svetoj maši najprlje domaćini i gosti.

KUD „Posavina“ iz Budaševa

Crikveni obred su služili Tamás Várhelyi i Richárd Inzsöl, farniki sel u Pinčenoj dolini, a jačkami su ga polipšali u mjesnoj crikvi Sv. Mikule člani četarskoga zbora „Rozmarin“. Skupno slikanje pred oltarom je okrunilo i snimanje iz višine s dronom pred samom crikvom. Druženje se je nastavilo u kulturnom domu, događaj su svojom nazočnošću uveličali uz ostalo dožupanica Sisačko-moslavačke županije Anita Sinjeri-Ibrišević, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Vince Hergović, kot i predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije Štefan Krizmanić. Anica Poljak-Šaller, ka je peljala cijeli program, istaknula je:

– Za nas četarske Hrvate sve važniji je ov dan, kad sve manje čujemo i koristimo naš lipi materinski jezik. Cilj ove priredbe je da ojačamo naš identitet, očuvamo naše bogato narodnosno blago i da učimo našu mladinu na ljubav hrvatskoga jezika i hrvatske kulture.

Vjerno tomu su se na pozornici poredali najmladji, školarice ke su nastupale i na GRAJAM-u i hrabro su odjačile svoj repertoar,

Jačkarni zbor „Rozmarin“

HKD „Četarci“ u koreografiji Međimurja

donesli iz Like, uglavnom tanac prez mužike, i pravoda uspjeh je i sad bio garantiran. Zadnjom točkom programa su se predstavili kot-rigi HKD-a „Četarci“ s plesom i pjesmami iz Međimurja; novi im je dirigent Balaž Horvat. Na kraj su ostali još trenutki prikldavanja brojnih darov i večera, a potom se je pobrinuo petroviski Pinka-band za dobru zabavu i opuštenu atmosferu.

Srebrna misa Ladislava Bačmaiija u rodnome Starinu

Dana 16. svibnja, na Sv. Ivana Nepomuka, zaštitnika starinske crkve i sela Starina, srebrnu misu u tamošnjoj crkvi imao je slavjenik, svećenik Ladislav Bačmai, podrijetlom iz Starina. On je sada župnik u Seksaru (Szekszárd), zaređen je prije 25 godina. Kako kaže srebrnomisnik, njegova srebrna misa zahvala je za 25 godina provedenih u vinogradu Gospodnjem. Za moto svoje srebrne mise uzeo je misao: „Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan“ (Lk 6,36).

Bačmai je imao još dvije mise na kojima je proslavio svoje srebrnomisništvo. U Drvljancima na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 3. lipnja, i 5. lipnja u seksarskoj Belvaroškoj crkvi.

Šeljinski župnik Jozo Egri duhovni je pastir i starinskih vjernika. Pozdravio je okupljeno mnoštvo u starinskoj crkvi. Okupili su se toga dana Starinčani, ali i brojni vjernici sa svih strana prijatelji slavjenika, među njima i desetero braće svećenika. Svetu misu pjevali su Starinčani uz orguljašku pratnju Anice Gujaš, martinačke kantorice. Pjevalo se na dva jezika, mađarskom i hrvatskom, a i sveta misa protekla je dvojezično. Slavjenik je misio u krugu svojih najbližih: majke, brata i njegove obitelji, krsnog kuma i kume, rodbine te s brojnim poštovateljima i prijateljima.

Ladislav Bačmai rodio se 29. prosinca 1965. godine u hrvatskoj obitelji. Djetinjstvo je proveo u Starinu, hrvatskom selcu pokraj Drave, i ponosan je na svoj materinski jezik i hrvatsko podrijetlo. Osnovnu je školu završio u Starinu, a srednju školu u Juri, u benediktinskoj gimnaziji. Odrastao je u hrvatskome Starinu, gdje se štovala vjera i gdje je župnik bio Mišo Bošnjak. Na njegovu odluku da krene za svećenika utjecali su Stjepan Kneip, svećenik Hrvat rodnom iz Starina, i Ladislav Boros-Gyevi (franjevac) koji je teologiju završio u Zagrebu i od 1975. godine vodio Martinačku župu. Kneip i Boros-Gyevi mladog Bačmaiija nagovorili su da srednjoškolsko školovanje nastavi u jednoj od katoličkih gimnazija.

Po završetku gimnazije Bačmai je postao siguran u put kojim želi krenuti. Javio se pečuškom biskupu Józsefu Cserhátiju koji

Majka svećenika Ladislava Bačmaiija (prva zdesna), do nje njegovi krsni kumovi

ga je poslao ponovno u Juru na daljnje školovanje. Prije odlaska u Juru služio je godinu i pol dana vojni rok u Marcalibi (Marcali). Najljepših pet godina proveo je u jurskoj Visokoj vjerskoj školi i seminaru. Godine 1990. posvećen je za đakona, a 15. lipnja 1991. godine pečuški ga je biskup Mihály Mayer zaređio za svećenika. Mladu misu imao je u rodnome Starinu dan poslije. Prvo kapelansko mjesto dobio je u Pakši (Paks) gdje je proveo dvije godine. Nakon toga godinu dana kapelanovao je u Seksaru.

Od 1994. godine je među svojim podravskim Hrvatima. Biskup ga imenuje župnikom Martinačke župe kojoj tada pripada još šest naselja s hrvatskim življem. Godine 2003. biskup ga premješta u Seksar, gdje je i danas župnik tamošnje Belvaroške župe te biskupski povjerenik Katoličke škole svetog Josipa i Vrčića sv. Rite. Uza seksarsku Belvarošku crkvu pripadaju mu i vjernici u Újvárosu, Decsu i Ocsényu. Veliki je štovatelj Međugorske Kraljice Mira, drži molitvene sastanke brojnih vjerničkih skupina, susrete bračnih parova, organizira hodočašća u Međugorje, radi u tamošnjem karitasu...

Od male maloci, kazat će Bačmai sa širokim osmijehom na licu, divio sam se svećenicima, često sam bio ministrant i tako me počela privlačiti svećenička služba.

Ladislava Bačmaiija 2014. godine na 15. Danu Hrvata Hrvatska državna samouprava nagradila je za istaknutu djelatnost na području vjerskog života i istraživanja povijesti podravskih Hrvata. Vlč. Bačmai sastavio je molitvenik „Kraljica mira“ i preporučio ga „svim Hrvatima, vjernicima u Podravini, da i dalje mole i pjevaju na našem materinskom jeziku.“

Molitvenik i pjesmarica za podravske Hrvate objavljen je 2003., u godini krunice. Izdali su ga martinački i lukoviški Župni ured. U predgovoru između ostalog stoji: Hvala Bogu i svima koji su mi pomogli da izdam ovu pjesmaricu i molitvenik na našem materinskom jeziku, na hrvatskome, koji jezik nam je najljepši na svijetu (...)

Dok naš narod moli i pjeva hrvatski, neće zaboraviti svoj materinski jezik. Naš je zadatak ne samo sačuvati naš materinski jezik nego ga i predati našoj djeci i unucima. Nadam se da će iz ove knjige naučiti i oni moliti i pjevati hrvatski.

Srebrnomisnik Ladislav Bačmai u rodnom je selu slavio srebrnu misu s obitelji, braćom svećenicima, prijateljima i vjernicima.

Mala stranica

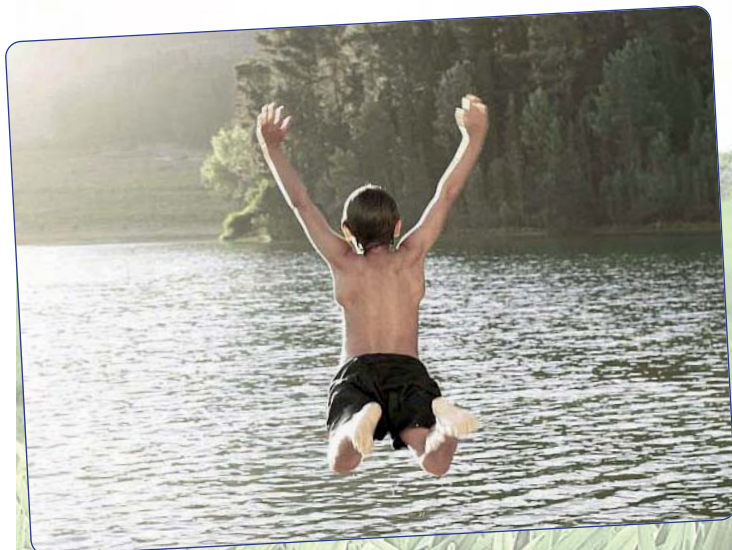

UŽIVAJTE U LJETU!

Većina nas obožava ljeto, a zašto i ne bi, tada se opuštam i uživamo u jezerima, moru, suncu, bezbrižnosti i svemu što ono nosi. Nekako smo i sretniji u ljetnim mjesecima. No za dodatno uživanje u ljetu postoji još jedan odličan razlog, a to je da je ljeto i zdravo za nas.

Ljeti se općenito bolje osjećamo jer smo slobodniji, fizički djelatniji, pa smo općenito zadovoljniji jer imamo znatno manje obveza negoli u zimskim mjesecima. Udisanje morskoga zraka, kupanje u moru te izležavanje pod Sunčevim zrakama, sve su to stvari koje imaju blagotvoran učinak na vaš organizam. Premda sunce može naštetiti našoj koži, ono ima i svojih prednosti te blagodati za nas. Sunčanje nas opskrbljuje vitaminom D koji ima važnu ulogu u sprečavanju mnogih bolesti. Važno je samo odabrati pravo vrijeme za upijanje zraka, a to su prijepodnevi ili predvećernji sati. Ljeto je najbolje doba godine za bolju prehranu, popravljavanje raspoloženja i poboljšanja puti i sveopćeg izgleda, ponajprije zbog obilja svježih plodova, a u pravilu se ljeti jede svježe povrće i voće što nam regulira težinu i daje nam bolje raspoloženje. Uživajte u ljetu!

Dan djece: upoznajmo Hrvatsku!

I HOŠIG je bio zastupljen na Danu djece u Gradskome parku (Városliget) gdje se 28. i 29. svibnja okupilo više stotina tisuća posjetitelja. Ta omiljena priredba i ove godine ostvarena u organizaciji Međunarodne službe za spašavanje djece i Glavnogradske samouprave. U nedjelju, 29. svibnja, na Napozórétu otvorena je Ulica naroda: ondje su u Budimpešti akreditirana veleposlanstva predstavila kulturu, narodne običaje svoje zemlje. U šatoru hrvatskoga veleposlanstva naša je knjižničarka Klara Bende Jenyik primala zainteresirane roditelje i djecu koja su odgovarala na zanimljiva pitanja o Hrvatskoj i na svoju volju crtala, bojala. U hrvatskom je šatoru cijeli dan bio velik promet – rekli su naši nastavnici Katica Benčik i Zoran Marijanović koji su pomagali našoj knjižničarki pri prihvatu brojnih posjetitelja. Od naših učenika Mia Barbir i Karla Ivančev trudile su se djeci predati što više podataka o Hrvatskoj. Na otvorenoj pozornici naizmjenično su se predstavile plesne skupine iz Njemačke, Indonezije, Azerbajdžana. Naravno, iz programa nije moglo izostati ni predstavljanje kulturnoga blaga Hrvata koji obitavaju u Mađarskoj. HOŠIG-ova plesna skupina Tamburica – uza sudjelovanje plesača viših razreda – izvela je bunjevačke plesove. Našu je umjetničku skupinu publika nagradila burnim pljeskom, naši su učenici s pravom zavrjedili pohvalu njihove nastavnice Andree Bálint. Veseli Dan djece posjetio je i predsjednik Parlamenta László Kövér koji, kao predsjednik Međunarodne službe za spas

djece, sudjelovao je u događaju. Pokroviteljica naše škole ravnateljica Ana Gojtan izvijestila je o ljetnim planovima, turneji Literarne i plesne scene. Prema skupštinskoj odluci Saveza narodnosnih kazališta u Mađarskoj, 8. ožujka, HOŠIG-ova Literarna i plesna scena primljena među Savezove redovite članove. Narečeni je Savez osnovan 2010. godine radi zajedničkoga zastupanja skupnih interesa narodnosnoga scenskog života. Prema popisu mrežne stranice, Udruga ima dvadeset i jednog člana.

HOŠIG-ova novinarska radionica

Gradi se kapelica

Sumartonski i serdahelski vjernici udružili su se i s pomoću Boga i zagovora Djevice Marije započeli graditi kapelicu u Kamanovim goricama. Sve je to osmislila Sumartonkinja Beata Hason, koja kaže da sve dobro gradi se na temeljima ljubavi i mira. Ona je željela izgraditi kapelicu na zemljištu svoje obitelji smatrajući da je to mjesto ljubavi i mira, mjesto gdje bi i drugi vjernici mogli u samoći obratiti se Bogu, ostaviti svoje velike terete.

Betoniranje temelja

Da bi gradnja kapelice jačala zajedništvo u vjeri, ljubav i poštenje, pozvala je svakoga koji su se željeli dobrovoljno uključiti da zajedno s njezinom obitelji grade malu crkvenu građevinu. Na kopanje temelja (20. svibnja) stigao je lijep broj vjernika, mnogi su postavili svoje predmete posvećene na raznim svetištima, neki su kopali, neki betonirali, a žene kuhale i pekle ukusna jela za radnike.

Predmeti s hodočašća u temeljima

„Gradimo čudo zajedno, da čudo nastaje i u nama“, bio je moto vjernika koji su marljivo radili na temeljima kapelice.

beta

Foto: Beata Hason

Obiteljski dan u Serdahelu

Roditeljsko vijeće Osnovne škole „Katarina Zrinski“ sedmi put je priredilo Obiteljski dan, na kojem se igraju, družu djeca, roditelji i pedagozi, pa i cijelo selo. Priredbu već godinama podupire i mjesna Hrvatska samouprava. U okviru Obiteljskog dana učenici su se predstavili s kulturnim programom, među kojima je bilo niz hrvatskih sadržaja. Tamburaši spomenute škole (voditelj nastavnik glazbene umjetnosti Žolt Trojko) odsvirali su pomurske popijevke, pratili pjevanje Veronike Kapuvari, a i folkloršaše. Plesače narodnoga plesa vodi Žuzana Tišler, učiteljica i dopredsjednica serdahelske Hrvatske samouprave. Treba napomenuti da rad folkloršaša od ove školske godine potpomagala je i Kotoripčanka Gordana Zvošec u okviru djelovanja Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“. Na Obiteljskom su danu sudjelovali i učenici draškovečke prijateljske škole sa srednjovjekovnim plesovima. Zastupnici Hrvatske samouprave pripremili su se s hrvatskim križaljka, spajalicama i drugim zadacima i za točno rješenje svatko je nagrađen čokoladom.

beta

Rješavanje zadataka

Bez granica

Zahvaljujući natječaju Ministarstva ljudskih potencijala pod naslovom „Bez granica“ (HAT-15-05-0269), učenici sedmog razreda keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“, zajedno s učenicima Osnovne škole Zalaszentbalazsa, imali su mogućnost upoznati se s ljepotama i životom mađarske nacionalne manjine u Rumunjskoj. Ukupno 37 učenika s četiri nastavnika proveli su pet dana u Erdelju. Posjetili su znamenita mjesta mađarske povijesti, Arad, Temišvar, Devu i mnoga druga mjesta, organizirane su za njih izletničke rute u dolinu Černa i u tjesnac Kazan. Učenici u Tormacu (Végyvár) družinu iz Mađarske dočekali su s predstavom „Ludas Matyi“, plesačnicom, u Temišvaru razgledanje grada bilo je spojeno s kvizom, a u Aradu su se skupa prisjetili revolucionara stradalnika s kratkim programom. Izlet su pretihodile pripreme na satima povijesti. Djeci je bilo najzanimljivije kako su tamošnji Mađari sačuvali svoj materinski jezik, da ga i njihovi vršnjaci tečno govore, te usporedili svoje znanje hrvatskoga jezika, i začudili se da je moguće i tako dobro znati narodnosni jezik. Izletnici su se vraćali s mnogo lijepih doživljaja i uspomena. Inače selo Kerestur ima suradnju s mjestom Cristuru Secuiesc (Székelykeresztúr).

Snimka: Anica Kovač

Festival „laške“ i kukinjski Hrvati

I ove je godine, devetu godinu zaredom, u naselju Kazáru u svibnju održan IX. Festival „laške“. Sudjelovala je 51 družina; natjecalo se u kuhanju i spremanju domaćih jela Nogradske županije i šire diljem Mađarske. Već petu godinu zaredom na tom Festivalu sudjeluje i družina kukinjskih bošnjačkih Hrvata, kaže nam u ime družine Ivo Grišnik. Kuhari su se natjecali u nekoliko kategorija: u spremanju „laške“ i točnija te u kategoriji ostalo. U toj zadnjoj prijelazni su pehar i ove godine, već treću godinu zaredom ponijeli kući Kukinjčani. Oni su ove godine vrtjeli janje na ražnju.

A kada već pišemo o „laški“, kažimo kako se ona pravi na štednjaku, a tijesto joj je od brašna i krumpira. Na Alföldu to jelo kuhaju u kotliću. Tajnu kazarske „laške“ kazuje Lídia Boszik. Skuha se kilo krumpira u slanoj vodi, izgnječimo ga i dodamo mu 30 dkg brašna s malo masti te ga razvaljamo. Napravimo oblike veličine palačinke, to ispečemo. Ispečenu tjesteninu možemo jesti sa slanom mašću, makom i šećerom, pošećerenim vrhnjem, svježim sirom, marmeladom...

Santovci u Bačkome Monoštoru

Na poziv Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog“, članovi santovačke Hrvatske samouprave gostovali su u Bačkome Monoštoru na priredbi „Sastali se alasi i bečari“ koja je održana 11. lipnja u tamošnjem domu kulture. Međunarodna manifestacija koja je posvećena kuhanju riblje čorbe okupila je dvadesetak družina iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se domaći tamburaši, a kao prateći sadržaj priređeno je i nadmetanje u pjevanju bečaraca.

Natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Croatice neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost

Hrvatska državna samouprava i Savez Hrvata u Mađarskoj, kao vlasnici, raspisuju natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Croatice neprofitnog poduzeća d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost.

- Uvjeti:
- visoka stručna sprema
 - znanje hrvatskoga jezika na visokom stupnju
 - podnošenje projekta djelovanja poduzeća
 - mađarsko državljanstvo
 - dokaz nekažnjivosti.

Skupština Hrvatske državne samouprave i Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj ravnatelja Croatice imenovat će na rok od pet godina, od 1. listopada 2016. Rok je za podnošenje prijave 31. srpnja 2016.

Prijave s dokumentacijom podnose se na adresu:

Hrvatska državna samouprava
Országos Horvát Önkormányzat 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24
Tel./fax 303 – 6093 E-mail: hrsamouprava@chello.hu.

Natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj

Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj

Uvjeti:

- završeni fakultet u Mađarskoj ili Hrvatskoj
- znanstveni stupanj stečen u Mađarskoj ili Hrvatskoj
- znanje hrvatskoga jezika na visokom stupnju, dobro poznavanje mađarskoga jezika
- informatičko obrazovanje na razini korisnika
- višegodišnje iskustvo u znanstveno-istraživačkim i organizacijskim poslovima
- mađarsko državljanstvo.

Osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa kandidati uz prijavu prilažu:

- životopis (opći podatci, podatci o školovanju, dosadašnja zaposlenja, sažet opis znanstvenoga i stručnoga rada)
- potvrđnicu o stečenome znanstvenom stupnju
- popis znanstvenih i stručnih radova
- potvrdu o nekažnjavanju.

Prednost ima kandidat koji raspolaže poznavanjem jednoga svjetskog jezika.

Ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj imenuje Skupština Hrvatske državne samouprave na rok od pet godina, od 1. listopada 2016.

Plaća: po dogovoru.

Rok je za podnošenje prijave 31. srpnja 2016.

Prijave s dokumentacijom podnose se na adresu:

Hrvatska državna samouprava – Országos Horvát Önkormányzat
1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24 Tel./fax 303 – 6093
E-mail: hrsamouprava@chello.hu.

Zakašnjele prijave te prijave bez dokaza o traženim uvjetima neće se razmatrati.

O rezultatima izbora kandidati će biti obaviješteni u zakonskome roku.

Pozivnica

Hrvatska samouprava grada Šikloša srdačno Vas poziva na Hrvatsku večer, koja će se održati **03. srpnja (u nedjelju) 2016.** godine s početkom u **18.00 sati** u Šikloškoj tvrđavi.

18.00 Folklorni program

Sudjeluju:

mališani vrtića Hétszínvirág, pjevački zbor OŠ Dorotyya Kanizsai, KUD Ladislav Matušek iz Kulinja, KUD Marica iz Salante, KUD Matija Gubec iz Donjeg Miholjca,

19.00 Tamburaški koncert sudionika V. Tamburaškog tabora u Orfuu

20.00 VIZIN plesačnica

22.00 Svira „Orašje“

Priredba je ostvarena uz pomoć: HRVATSKE SAMOUPRAVE

BARANJSKE ŽUPANIJE

Ulaz je besplatan

PETROVO SELO – Pod organizacijom petrovskog Športskoga društva, 25. i 26. junija će se održati VI. Petroviski športski dan. U subotu u 8.30 se začmu utakmice na malom terenu, a na Pinki se gane naticanje u ribolovu. Nadalje će se miriti moći i šikanosti u striljanju lukom, u striljanju puškom, u ritanju jedanaestercev, u hitanju labdov (streetball), u kartanju i dartsu. U 17 uri krenut će prema Čenču bižanje, ekstar za dicu (2 km), žene (5 km) i muže (10 km). U 18 uri je proglašenje rezultata, a potom fešta sa Čungamom. U nedilju otpodne u 14.30 je predvidjena prijateljska utakmica Petrovoga Sela i seniorske momčadi sambotelskoga Haladása. U 16 uri još jedna utakmica čeka ljubitelje nogometa, labdat će se seniorska ekipa s grupom Nostalgija. Dvodnevna velika športska priredba ima brojne podupirače i sponzore.

TOMAŠIN – U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, u subotu, 2. srpnja, priređuju se Dan sela i Hrvatski dan. Program počinje prijepodne u 10 sati malonogometnim turnirom i natjecanjem u kuhanju. U 13 sati je objed za goste i stanovnike sela. U 15 sati je predstavljanje džudoa, a znatiželjnike čekaju i razna natjecanja. U 17 sati je proglašenje rezultata. U kulturnome programu sudjeluju barčanski KUD Boróka, daranjski Clapdance, daranjsko umirovljeničko društvo, orkestar Nemállapot i tomašinski Flamingók. Nakon programa slijedi tombola, koncert Kredencia i bal uza sastav Gigantic, a na kraju vatromet.

ERČIN – U gradskom Općeprosvjetnom domu „József Eötvös“ gradska Hrvatska samouprava u subotu, 25. lipnja, od 12 sati priređuje III. susret podunavskih Raca (Hrvata). Na priredbi nastupaju pjevački zborovi ili plesne skupine iz Tukulje, Bačina, Kalače, Dušnoka, Andzabega, Bajje i domaći izvođači.

BUDIMPEŠTA – Na poziv budimpeštanskoga HOŠIG-a, od 24. do 26. lipnja u mađarskome glavnom gradu boravi nastavnički zbor zagrebačke Osnovne škole „Ante Kovačić“. Osim razmjene stručnih iskustava, planira se jednodnevni izlet kod Balatona.

SAMBOTEL – Društvo sambotelskih Hrvatov i Hrvatska samouprava dotičnoga grada pozivaju Vas 2. julija, u subotu u 15.30 uri na sambotelski Glavni trg, na VIII. Hrvatski dan koji se začme s hrvatskom svetom mašom, ku celebrira dr. Anton Kolić. Hrvatski dan otvara dr. Tivadar Puskás, gradonačelnik Sambotela. U kulturnom programu nastupaju: pjevački zbor „Ljubičica“ iz Petrovoga Sela, HKD „Gradišće“ Petrovoga Sela, Tamburaši Narde, pjevački zbor „Zora“ iz Kisega, mišoviti zbor Djurdjice, Sambotelski tamburaši i folklorna grupa Sambotela. Za programom slijedi zabava s petroviskim Pinka-bandom do ponoći.

Potvrđeno prijateljstvo Kemlje i talijanskoga Cartigliana

U maju nij' tajedna, da se ne bi ča godalo, a to ne svakidanskoga u našem selu. I kod nas, nažalost, umira hrvatska rič, ali imamo neumorne aktiviste za jezik, kulturu i za opstanak nacionalnih manjin, za prijateljstvo. Ovako je bilo i 28. maja, u subotu, kad je iz grada Cartigliano (Italija) došla velika delegacija da službeno potvrdi s Kemljom i Kemljanci prijateljsku i kulturnu vezu, ku su po prvi put pred 22 ljeti potpisali u spomenutom talijanskom gradu, a sada kod nas.

Na čelu delegacije je bio načelnik Cartigliana, ki je sobom donesal jedan autobus starih prijateljev. Prvi akt je bio potpisivanje dokumenta za daljnju suradnju Kemlja – Cartigliano, potom je slijedilo prikdanje ognjogasne zastave za cijelo selo. Zatim je otkrivena spomen-ploča, ča je pričvršćena na zid općine, kade se pišu imena prijateljskih naselj s grbom nakinčena iz Italije Cartigliano, Bős iz Slovačke i Pleternica iz Hrvatske. Isto tako na ulazu i izlazu sela se odsad vidi isti natpis, ča slavi prijateljstvo cijeloga stanovništva i daje na znanje svim putnikom kakove ljudske, prijateljske i kulturne veze imamo. Pred nastupom KUD-a

Konoplje je članica-plesačica Julčika presenetila nazočnu publiku. Špontano je stala pred mikrofon i na pravom talijanskom jeziku je predstavila folklorno društvo, govorila je o povijesti Gradišćanskih Hrvatov, za hrvatsku nošnju i našu kulturu. Čestitala gostu iz Italije, ki je srušio majsko drivo. Evo, opet je sve prošlo i minulo. U ufanju, da dođuće ljeto ćeju Kemljanci posjetiti talijanske prijatelje, a prijatelji iz Bósa se svakako gustokrat vidiju. A kako izgleda, i Konoplje će svakako u Slavoniju u Pleternicu, kade je s kudovci veza stara već od trideset ljet.

Franci Nemet